

สรุปสำหรับผู้บริหาร

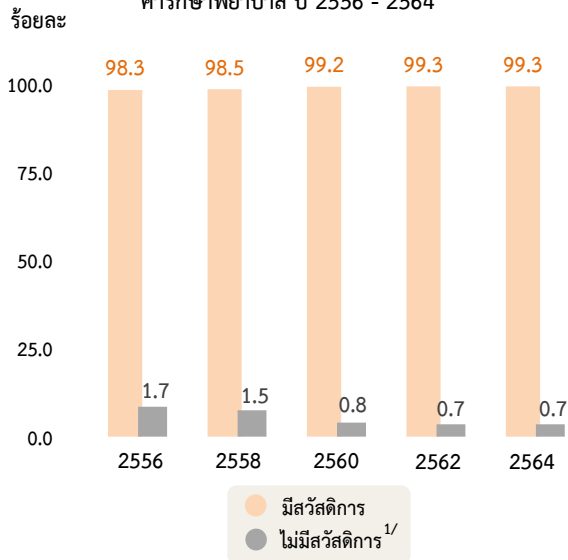
การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2564

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านอนามัยและสวัสดิการครั้งแรกในปี 2517 และครั้งนี้เป็นการสำรวจครั้งที่ 22 โดยเก็บข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่างประมาณ 27,960 ครัวเรือน ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักประกันด้านสุขภาพ การเจ็บป่วย การไปรับบริการสาธารณสุขและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสุขภาพ ซึ่งสรุปผลการสำรวจได้ดังนี้

1. สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล

จากผลการสำรวจ พบว่า ประชากรได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คือจากร้อยละ 98.3 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 99.3 ในปี 2564

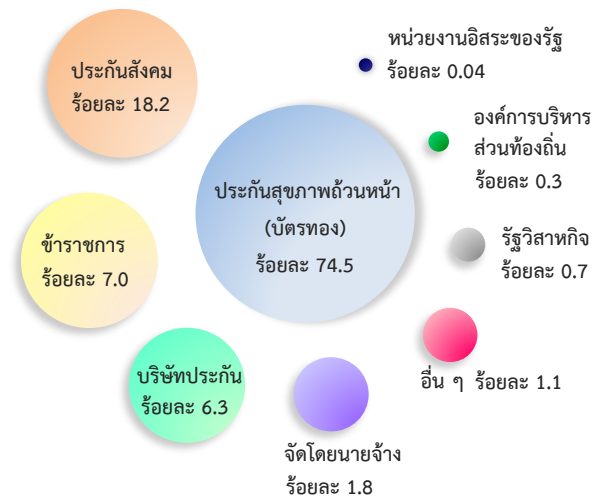
แผนภูมิ 1 ร้อยละของประชากร จำแนกตามการมีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ปี 2556 - 2564



1/ รวมไม่ทราบว่ามีหรือไม่มีสวัสดิการ

โดยในปี 2564 ประเภทสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับสูงสุด คือ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) ร้อยละ 74.5 รองลงมา คือประกันสังคม/กองทุนเงินทดแทน ร้อยละ 18.2 และสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ ร้อยละ 7.0 ตามลำดับ นอกจากนี้ การประกันสุขภาพกับบริษัทประกันซึ่งเป็นสวัสดิการที่ไม่ใช่จากภาครัฐ พบว่ามีถึงร้อยละ 6.3

แผนภูมิ 2 ร้อยละของประชากรที่มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล^{1/} จำแนกตามประเภทของสวัสดิการฯ ที่มี ปี 2564



1/ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

2. สถานการณ์ด้านสุขภาพ

2.1 การเจ็บป่วย

ในปี 2564 พบว่ามีผู้ป่วยที่ไม่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาลระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 18.9 ล้านคน (ร้อยละ 27.8) เป็นผู้ชาย 8.3 ล้านคนและผู้หญิง 10.6 ล้านคน โดยเป็นผู้ที่มีอาการป่วย/รู้สึกไม่สบาย 8.2 ล้านคน (ร้อยละ 12.1) เป็นผู้ที่มีโรคเรื้อรัง/โรคประจำตัว 13.8 ล้านคน (ร้อยละ 20.3) และเป็นผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ/ถูกทำร้าย 1.1 ล้านคน (ร้อยละ 1.7) เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้หญิงมีสัดส่วนของอาการป่วย/รู้สึกไม่สบายและมีโรคเรื้อรัง/โรคประจำตัวสูงกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ผู้ชายมีสัดส่วนของการเกิดอุบัติเหตุ/ถูกทำร้ายสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย

ในขณะที่มีผู้ป่วยที่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาลระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์จำนวน 2.3 ล้านคน (ร้อยละ 3.5) ซึ่งในจำนวนนี้พบว่าผู้หญิงมีการป่วยที่สูงกว่าผู้ชายเช่นเดียวกัน

ตาราง 1 จำนวนและอัตราการร้อยละของประชากร จำแนกตามการเจ็บป่วยและเพศ ปี 2564

		รวม	ชาย	หญิง
		จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)	จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)	จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)
 ในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์	ผู้ป่วยที่ไม่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล ^{1/}	18,990,459 คน คิดเป็น (27.8)	8,323,278 คน คิดเป็น (25.1)	10,667,180 คน คิดเป็น (30.5)
	ผู้ที่มีการป่วยหรือรู้สึกไม่สบาย	8,242,202 คน คิดเป็น (12.1)	3,613,095 คน คิดเป็น (10.9)	4,629,107 คน คิดเป็น (13.2)
	ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุ/ถูกทำร้าย/ทำร้ายตัวเอง	1,184,960 คน คิดเป็น (1.7)	642,963 คน คิดเป็น (1.9)	541,997 คน คิดเป็น (1.5)
	ผู้มีโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัว	13,830,469 คน คิดเป็น (20.3)	5,799,523 คน คิดเป็น (17.5)	8,030,946 คน คิดเป็น (23.0)
 ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์	ผู้ป่วยที่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล	2,386,929 คน คิดเป็น (3.5)	985,853 คน คิดเป็น (3.0)	1,401,077 คน คิดเป็น (4.0)

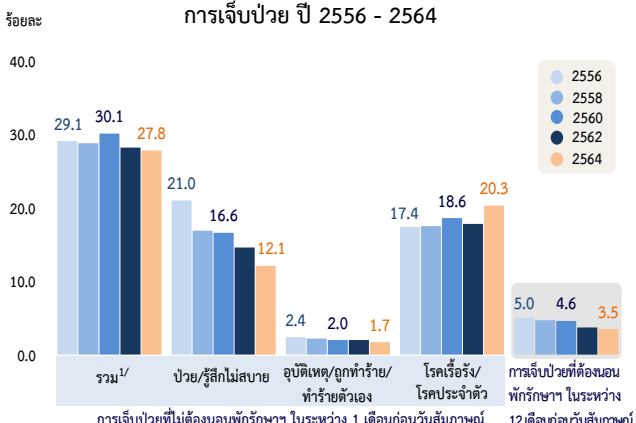
1/ ผู้ป่วย หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะของการเจ็บป่วยลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลายลักษณะรวมกัน ได้แก่ การมีอาการป่วย/รู้สึกไม่สบาย การได้รับอุบัติเหตุ/ถูกทำร้าย/ทำร้ายตัวเองและการมีโรคเรื้อรัง/โรคประจำตัว

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจที่ผ่านมา พบว่าผู้ป่วยที่ไม่ต้องนอนพักรักษา ในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์มีสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 30.1 ในปี 2560 จากนั้นลดลงเป็นร้อยละ 27.8 ในปี 2564 และหากพิจารณาตามลักษณะของการเจ็บป่วยพบว่าผู้ที่มีอาการป่วย/รู้สึกไม่สบายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องนั้นคือจากร้อยละ 21.0 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 12.1 ในปี 2564

สำหรับผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรัง/โรคประจำตัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 17.4 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 20.3 ในปี 2564 และผู้ที่เจ็บป่วยจากการได้รับอุบัติเหตุ/ถูกทำร้าย/ทำร้ายตัวเองมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยตั้งแต่ปี 2556 - 2564 คืออยู่ระหว่างร้อยละ 1.7 - 2.4

ส่วนผู้ป่วยที่ต้องนอนพักรักษา ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 5.0 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 3.5 ในปี 2564

แผนภูมิ 3 อัตราการเจ็บป่วย จำแนกตามประเภทของการเจ็บป่วย ปี 2556 - 2564



1/ มีการเจ็บป่วยอย่างน้อย 1 ประเภท

2.2 การรับบริการส่งเสริมสุขภาพและบริการทันตกรรมในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

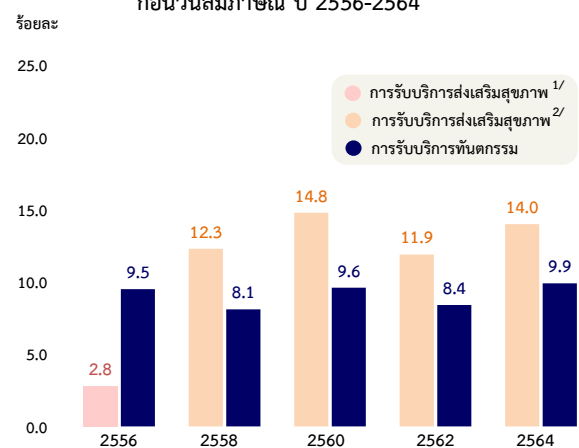
ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์มีผู้ที่ไปรับบริการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การไปรับวัคซีน การตรวจสุขภาพประจำปี การฝาก/ตรวจครรภ์ เป็นต้น จำนวน 9.5 ล้านคน (ร้อยละ 14.0) สำหรับผู้ที่ไปรับบริการทันตกรรม เช่น การอุดฟัน การตรวจรักษาสุขภาพในช่องปาก การอุดฟัน เป็นต้น พบว่ามีผู้ไปรับบริการ 6.7 ล้านคน (ร้อยละ 9.9) ซึ่งมีข้อสังเกตว่าการรับบริการ ทั้ง 2 กรณี สัดส่วนของหญิงจะมากกว่าชาย

ตาราง 2 จำนวนและอัตราการร้อยละของประชากร จำแนกตามการรับบริการด้านสุขภาพในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ และเพศ ปี 2564

		รวม	ชาย	หญิง
		จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)	จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)	จำนวน : คน (อัตราร้อยละ)
 ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์	ผู้รับบริการส่งเสริมสุขภาพ	9,531,571 คน คิดเป็น (14.0)	3,791,820 คน คิดเป็น (11.4)	5,739,750 คน คิดเป็น (16.4)
	ผู้รับบริการทันตกรรม	6,722,787 คน คิดเป็น (9.9)	2,735,135 คน คิดเป็น (8.2)	3,987,652 คน คิดเป็น (11.4)

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจที่ผ่านมา พบว่าในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์มีผู้รับบริการส่งเสริมสุขภาพสูงที่สุดในปี 2560 คือ ร้อยละ 14.8 และลดลงมาเป็นร้อยละ 11.9 ในปี 2562 จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.0 ในปี 2564 ส่วนผู้รับบริการทันตกรรมเพิ่มขึ้นสูงที่สุดในปี 2564 คือร้อยละ 9.9 อย่างไรก็ตามการรับบริการดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสลับลดลงซึ่งสอดคล้องกับการรับบริการส่งเสริมสุขภาพ

แผนภูมิ 4 อัตราการรับบริการด้านสุขภาพ ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ ปี 2556-2564



1/ ในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

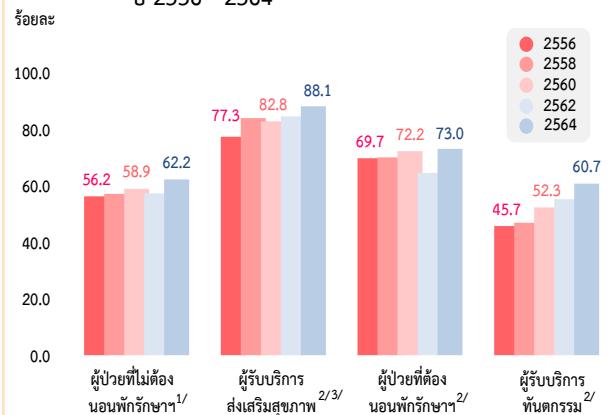
2/ ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

3. ค่ารักษาพยาบาลและค่าบริการ

ผลการสำรวจ พบว่า ในปี 2564 ผู้ป่วยที่ไม่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล ในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ได้รับการบริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.2 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 58.9 ในปี 2560 และในปี 2564 ร้อยละ 62.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ พบว่า มีผู้รับบริการส่งเสริมสุขภาพ ผู้ป่วยที่ต้องนอนพักรักษาในสถานพยาบาล และผู้รับบริการทันตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายร้อยละ 88.1 ร้อยละ 73.0 และร้อยละ 60.7 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่มีหลักประกันสุขภาพได้รับบริการขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการรับบริการทันตกรรม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

แผนภูมิ 5 ร้อยละของผู้รับบริการสาธารณสุขที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย จำแนกตามประเภทการรับบริการสาธารณสุข ปี 2556 - 2564



1/ ในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

2/ ในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

3/ ปี 2556 ถ้ามในระหว่าง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์

ปี 2558 - 2564 ถ้ามในระหว่าง 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์